

הלכות שבת סימן רמה רמו

לישׁרָאֵל ברבית (קצוצה) מעותיו, (כב) מתר לטל שֶׁכֶּר שַׁבַּת, לְפִי שֶׁהוּא בְרִשׁוֹת הָאֵינוֹ-יְהוּדִי וְאֵין לִישׁרָאֵל חֵלֶק בוֹ, וְגַם אֵין הַיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר לוֹ לְעֶסֶק בְּשַׁבַּת, וְאֵינוֹ-יְהוּדִי כִּי קָא טַרַח בְּנַפְשָׁה טַרַח לְקַיֵּם תְּנָאוֹ: ו' (כג) *אם אָפוּ אֵינֶם-יְהוּדִים בְּתַנּוּרוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבַּת *עַל-בְּרָחוֹ (כד) וְנִתְּנוּ לוֹ פֶת בְּשֹׁכֵר הַתַּנּוּר, *אָסוּר לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ:

ט מדכי פרק קמא דשבת

א נקפ"ם פרק ו' מהלכות שבת וקדמת הרי"ף ב' ה"א"ש בשם רבנו יונה אהא דשבת י"ט, וכן נראה מפרוש רש"י ע"ש

רמו דיני השאלה והשכרה לאינו-יהודי בשבת, וכו' ה' סעיפים:

א (א) *מתר להשאיל ולהשכיר פְּלוֹי לְאֵינוֹ-יְהוּדִי וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בָּהֶם מְלָאכָה בְּשַׁבַּת, מִפְּנֵי שְׂאֵין אָנוּ מְצוּיִים עַל שְׁבִיתַת פְּלוֹיִם. כִּיּוֹשׁ אוֹמְרִים דְּכֻלָּיִם שְׁעוֹשִׂין בָּהֶם מְלָאכָה, *כְּגוֹן מַחְרְשָׁה (ב) וְכִיּוֹצֵא בָּהּ, אָסוּר

שערי תשובה

רמד ט"ז בשם הג"ב שפחמיר בעינו כתב הדפוסין שלקם, ע"ש. ועין בכר"י סימן רמד בשם ה"ד שלמה סאלמי הוכיחא בספר שערי-ישועה כתי": מי שיש לו אוצר חמץ והתור מכריחו שלא יהיה סגור בשבת, בע"ש אחר תצות יאמר לאינו-יהודי: כל אשר תמכר מפדים אלו אני נתון לך בכתף פלוני, מהיום אני נתון לך שֶׁכֶּר פְּלוֹנִי, אם תרצה מכר אותם היום, ואם ביום א' יחזיר מסך הפדים ימכרם האינדי יהודי ביום אחר ויקבל שֶׁכֶּר מְפָלִים. והכב מהר"י זיין ב"המ"ח שער: ישועה חלק עליו וכתב דאין לו תקנה א"כ ירדה לו זמן או קדם שבת או אחר שבת, שיוכל האינדי יהודי למכרם באתו זמן, וכיון שההרס לו זמן מפר השיראל לקח מפניו מה שנסאר בידו אחר שבת, ע"ש:

משנה ברורה

לי בשבת [אחרונים לקמן בסימן שו, עין שם עוד בזה]: (כב) מתר לטל וכו'. הינו אפלו שלא בהבלעה, ואין צריך להתנות כלום: ו' (כג) אם אָפוּ אֵינֶם-יְהוּדִים. עין בב"ח סוף סימן רמג שכתב דאין דלא אפו בו רק בשבת, ועל-כֵּן אף שבעל-ברחו אפו בו, אם יקבל את הפכר נוטל שכר-שבת, אבל אם אפו בו עוד שאר ימים, מתר לקבל מהם שכר-שבת גם-כן בהבלעה. ועין בבאור הלכה, דזה מתר אפלו לא היה האפינה בעל-ברחו, דאף דעשה אסורא במה שהרשה להם, וכנ"ל בריש סימן רמג, מכל מקום בדיעבד אין לאסר שֶׁכֶּר, דהאסור בזה הוא רק משום מראית העין, וקמו שכתבנו בסוף סימן רמג במשנה ברורה סעיף-קטן טז: (כד) וְנִתְּנוּ לוֹ פֶת. לא דוקא, דהיה הדין אם נתנו לו מעות אסור לו לקבל מהם, וצבדא היה בפתח (א"ר):

א (א) *מתר להשאיל וכו'. הוא דעת הרי"ף והרמב"ם, וסבירא להו דהא דתנאי: לא ישכיר פְּלוֹי לְאֵינוֹ-יְהוּדִי בְּעֶרְב־שַׁבַּת וברביעי וחמישי מתר, הוא מטעם שביבת פלים דאסור, ואתיא כבית-שמאי דסבירא להו אדם מצונה על שביבת פליו כמו על שביבת בהמתו, אבל בית-הלל סבירא להו שביבת פלים אין אדם מצונה עליו, וממילא מתר להשאיל ולהשכיר פליו אפלו בערב-שבת, ואפלו פלים שעושים בהם מלאכה; (ב) ומכל מקום גם הם סבירא להו דכל הפלים אין התר להשכיר רק בהבלעה, אבל לא על שבת לחוד אפלו אם משפירם בתחלת השבוע, דזה הוי שכר-שבת⁽¹⁾, וכמו שכתב אחר-כך לפי היש-אומרים, דעל זה לא מציוני מי שמקל; והיש-אומרים הוא דעת הרב רבנו יונה, דהק בריתא לא אסרה משום שביבת פלים אלא ככלי עלמא אתיא, (ג) והשעם, דלשמוסר בערב-שבת את הפלים שעושים מלאכה בהן והאינו-יהודי יצשה בהן מיד בשבת, נראה כמו שעושה מלאכתו בשליחותו של

כמ"ש הב"י לענין מקס, אף ביוון שהוא בקבלת ואין כאן רק נשדא, יש לומר מהכיר חתי יחשדוהו שאסור לו כן בשבת, ולכן יש כאן מקום הפירוש ומ"מ אין זה להקל רק במקום הפסד, שיש לחש שאם יהיה סגור בשבת יפסיד החרות, וגם שישכיר גוף התנות לא"י כדי מציל לנפשתי קא מציל, דשכירות ליומא ממכר, וגם באופן המבאר שחזן משכרו יקח דבר קצוב מהמכירה, וגם בחול לא ישב שם היהודי לסייע עמו במכירה, ע"ש. ועוד כתב שאין לחש מחמת שהמפעק צריך לכתב בפנקס מה שמוכר דהוי אסור דאורחא, כמ"ש הב"י לענין מקס, יש לחלק דכאן אין לו הכרח שיתב ביום השבת, ועוד, דבאי ה"ה"א בסימן שו לטמך עליו לענין כתב שלקם, ע"ש. ועין לעיל סימן

באור הלכה

תנור, ופשוט: * אם אָפוּ וכו'. עין במשנה ברורה שכתבנו, דאפלו אם לא היה האפינה בעל-ברחו, גם-כן בהבלעה מתר בדיעבד, ואף דמהביח לא משמע שם בתחלה פו, מכל מקום מסוף דבריו שם שכתב דאין מי שחולק על הודאת רב נטרנאי גאון, משמע שהקדיא כמו שכתבנו, דהלא שם היה ברצון, וכן משמע שם משארי אחרונים שכלם העתיקו דבריו להלכה, דהיא דאסורא הוא רק משום מראית העין בדיעבד שֶׁכֶּר מתר, והכי נמי פיון שהשכירו לשנה או לחודש, אסורו הוא רק משום מראית העין, כנ"ל בריש סימן רמג. והפרי-מגדים שם באתו ה באשלי-אברהם דיק מראש דברי הב"ח, דאם היה האפינה ברצונו, בדיעבד אסור אף אם היה בהבלעה, משום דמחזי כשלוחו. ולא ידעמי כננתו, דמסוף דבריו שם וכן משאר האחרונים מוכח שהקדיא כמו שכתבנו: * על-ברחו וכו'. עין בב"ח שם שכתב, דלדברי רש"י ש"מ שפרשו השעם דאם באו לחשבון אסור משום דמחזי כשלוחו, לא שיק אם היה בעל-ברחו, וכן רבנו גרשון סוכר דהשעם משום דמחזי כשכר-שבת, ושעם זה שיק נמי אף כבעל-ברחו, וגמצא לפי דבריו דין זה הוא לאו אלקא דכלי עלמא. ולי נראה דעל עקר דין אין רש"י חולק, דגם הוא מודה לסקרת רבנו גרשון דהיא דאסור משום שכר-שבת אסור אף בעל-ברחו, ולכן סתם השלחן-ערות את דינו בלי שום חולק, ומה שהערה רש"י לכא הבריתא דאם באו לחשבון אסור משום דמחזי כשלוחו, סברתו הוא דהלא הישראל עשה בעצמו יום חל כנגד מה שעשה אינו-יהודי ביום השבת ואין זה שכר-שבת גמורה, אלא דעל-ידיה שמתיו האינדי יהודי כשלוחו בפעולתו בשבת, וגמצא מה שנוטל הישראל אחר-כך הוא כשכר-שבת, וכן משמע בהקדיא בריש"י (שם בע"ד דף כב) דהבר המתחיל אסור כמו שכתבנו, מה שאין כן בענינו דהוא שכר-שבת גמור, גם רש"י מודה דכל גויה אסור אף בדיעבד אם לא היה בהבלעה: * אסור להנות. עין בבגד-ישע שעל המדכי שאומר שם לחוד גוסא, דדוקא לכתחלה אסור לו לקבל שכר-שבת, אבל בדיעבד אם קבל אין התנאה מזה אסור, עין שם ראיתו לזה, ומלשנא דשלחן-ערות לא משמע פו, וגם ראיתו יש קצת לדחות, ואין כאן מקום להאריך בזה, וצריך עיון:

* כגון מחרשה. יש לומר, דבא לאורוי דדוקא דברים שעושה בהם מלאכה דאורחא, אבל בעושה בהם מלאכה ורבונו מתר, פיון דלא מחזי

ישיראל, וזה אסור, דאמירה לאינו-יהודי שבוט. ואף-על-גב דבסימן רמג דאינו-יהודי אדעמה דנפשה קעבדי, פיון דקצין לו דמים? שאני התם, שאין רוח לישיראל במה שהאינו-יהודי עושה בשבת; אבל בשכירות פלים, ידוע הוא שאם יתנה עם האינדי יהודי שישבת בהפלים בשבת לא יתן לו שכירות כל-כך, הלכך פיון שיש רוח לישיראל במה שהפלים נשכרים אצל האינדי יהודי בסתמא, ועושה בהן מלאכה בשבת, מחזי כשלוחו של ישיראל לזה, מה שאין כן בשמוסר לו ברביעי וחמישי, מתר, דלא מתחזי כלי האי כשלוחו: (ב) וכיּוֹצֵא בָּהּ. כגון רחמי וכל כלי אפנות [הרא"ש]. ועין בפרי-מגדים, דהוא הדין פלים שאין עושים בעצמן מלאכה, כגון גגית שהשכר נעשה בה (א) או קורה שמבשלים בה וכל כהאי גוונא, פיון שעל-כל-פנים האינדי יהודי עושה בהן מלאכה, מחזי כשלוחו של ישיראל, ולא בא הרב רבנו יונה למעוטי אלא כשמשכיר לו חלוק וטלית וקחאי גוונא איתו כלי שאין עומד

שער הציון

(ב) ביתיוסף ט"ז ושאריו פוסקים: (ג) ט"ז. ומבאר ב"א"ו ובתי"וסף בארך כמו שהעמקנו: (א) עין במקרא י"ח:

הלכות שבת סימן רמה רמו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כד]

אסור לו לקבל מהם, וצדקא ה"ה בפת"ע.

[משנ"ב ס"ק א]

אפלו אם משפ"ם בתחלת השבוע, ד"ה ה"י שקר"שפת"י.

1) מבואר בדבריו, שאף שנותן השכר הוא נכרי, מי"מ יש בזה משום איסור שכר שבת למקבל, כיון שישראל הוא. וכן מבואר לקמן (סי' שו"ס"ק כא) לענין השוכר את חברו לשמור עגלות מגניבה, שכיון שמכשילו בקבלת שכר שבת, עובר הוא בזה על איסור 'לפני עיור'. ומבואר, שבנתינת שכר שבת אין משום איסור שכר שבת, ואין איסור אלא על המקבל שכר זה, שהרי כתב שהמשכיר אינו עובר אלא על איסור 'לפני עיור' אבל לא על איסור שכר שבת עצמו.

20) וכיון שאסור לעשות כן משום שכר שבת, כתב השו"ע הרב (סי"ט, הובא בכ"ח החיים ס"ק לג) שאסור ליהנות משכר זה לעולם, בין הוא ובין אחרים.

סימן רמו

דיני השאלה והשפחה לאינו יהודי בשבת

הַלְבוּת שֶׁת סִימָן רְמו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ג]

או שְׁמֶשְׁפִּיר לוֹ חָדָר לְדוֹר בּוֹ, אֶסוֹר לְכַלֵּי עֲלָמָא².

הישראל כדי למדוד את התבואה, שכיון שאין התבואה שייכת לישראל עד לאחר המדידה, נחשב הנכרי כעוסק במלאכת עצמו.

5) ובמקום מצוה, כגון כשצריך לתת לנכרי חמץ בפסח, כתב הרמ"א לקמן (סי' שכה ס"ב) שמותר לומר לנכרי שיקחנה אף בשבת, וכגון בערב פסח שחל בשבת (כמבואר במשנ"ב שם ס"ק יב).¹ ובטעם הדבר כתב המשנ"ב שם (סי' יא), שלדעת הרבה פוסקים בזמנינו אין רשות הרבים דאורייתא, ואין זוה אלא שבות דשבות שמותרת במקום מצוה. והוסיף, שמ"מ יש להיזהר שלא למסור את החמץ ליד הנכרי כדי שלא יעשה את העקירה בעצמו.

6) ובמקום צורך גדול, כתב בשע"צ לקמן (סי' רנב ס"ק ו) בשם החיי אדם, שיש להתיר אף למכור לנכרי במקום שיש עירוב, משום שבאופן זה אפשר לסמוך על הטעם הראשון שכל האיסור הוא משום שנראה הישראל כמו שזוהו להוציא, אך לא משום שנראה שמכר לו בשבת.

[משנ"ב ס"ק יב]

עַל שְׁבִיתַת בְּהֵמָתוֹ³. דְּכֵתִיב "לְמַעַן יִנְחַם שׁוֹרְךָ וְחֶמְרְךָ וְגו'⁴" וכו', וַיֵּשׁ אֲוִקָּיִים דְּלִחְמָא אֲמֵרִינָן דְּשְׁכִירוֹת קִנְיָא⁵ וכו', אִם יִשְׁרָאֵל שְׁכָר בְּהֵמָה מְאִינֵי-יְהוּדִי, מְצָהָה עַל שְׁבִיתַתָּה⁶.

7) ואף אם אין הישראל נהנה מן המלאכה שעושה הנכרי בהמה, כתב בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סי' קיב) שהדבר אסור. והוסיף, שמה שכתב בשו"ת חתם סופר (ח"א סי' סב) שאינו חייב למנוע, לא כתב כן למעשה.

וכשמסר בהמתו לדועה נכרי, והנכרי משתמש בה בשבת, כתב השו"ע לקמן (סי' שה סכ"ג) שאין בכך כלום, אלא אם כן רואה הישראל שעושה בה מלאכה, שאז צריך למחות בו. ואף אם אין הישראל רואה את הנכרי עושה מלאכה בהמה, אלא רק נודע לו שעושה כן, כתב המשנ"ב שם (סי' עה) שצריך למחות בו. אכן בביה"ל שם (ד"ה ואף על פי) כתב, שלדעת הגר"א אין לחוש לזה, ורק אם רואה הישראל שהנכרי עושה מלאכה בהמותיו צריך למחות בו, כיון שבאופן זה נראה הנכרי כשלוחו של הישראל.

8) בגדר מצות עשה זו של שביתת בהמתו, כתב האור שמח (פכ"ה מהל' שבת הכ"ז) שלדעת בית הלל רצון התורה הוא שבעלי חיים ינחו משום שעל ידי עשיית המלאכה יש להם הרגשת צער, אך לדעת בית שמאי הסוברים שהתורה ציותה אף על שביתת כלים, גדר המצוה הוא שכל עניני האדם ומלאכותיו ישבתו בשבת, כדי שלא יהיה האדם טרוד בהם.

ואף להניח על הבהמה דבר קטן שאינה יכולה להרגיש בו, כגון מחט וכדו', הורה הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ז הע' יג) שאסור, ואף על פי שאדם במקרה כזה נחשב מתעסק, מ"מ לענין בהמה אסור הדבר כיון שמ"מ הרי הוא עושה מלאכה בהמתו.

ולענין בהמה העושה מלאכה באופן שנחשב אצל אדם כלאחר יד, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' פ בהע') אם שייך היתר זה, שיתכן שאין היתר זה שייך אלא באדם, ואצל בהמה אסור מהתורה.

ולענין תוספת שבת, הסתפק הפמ"ג (סי' רסו משב"ז ס"ק ו) אם נוהגת שביתת בהמתו בזמן זה, או שאין היא נוהגת אלא בשבת עצמה.

ולענין חיוב נשים במצוה זו, הסתפק הרעק"א (תוספות רעק"א שבת פ"ה מ"א) אם פטורות הן, שיש לומר שדוקא לענין קידוש היום יש ללמוד מהדיק של ז'כור ל'שמור' שחייבות אף על פי **המשך בעמוד הבא**

2) ולשלם עבור שכירות חדר בבית מלון, כתב בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סי' קכה) שכיון שנהוג לבוא לבתי מלון קודם השבת, ואף להתעכב בהם לאחר השבת, נחשב הדבר כשכר שבת בהבלעה שמותר. והוסיף, שכיון שהאורחים משלמים אף את ההוצאות, נחשב הדבר כשכר שבת בהבלעה גם מטעם זה.

ובשבת יום טוב הסמוכים זה לזה, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פכ"ה תשובה א) שכיון שישנה יממה שלימה שאסור ליטול עליה שכו, אסור לשהות במלון לשינה בלבד, אך אם גם אוכל במלון, אין זוה משום 'שכר שבת', שכיון שצריך לשלם עבור המזון שאוכל שם, אגב זה מבליע את דמי השינה והשהיה. וראה עוד במה שכתבנו לקמן (סי' שו ס"ק יח).

ואם מקדים לשלם לבעל המלון את השכירות לפני השבת, כתב בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' ס ס"ק ב) שכיון שזכה המשכיר בשכירות, ואף אם לא ישתמש השוכר בחדר חייב לשלם את דמי השכירות, כמבואר בשו"ע (חוי"מ סי' שלד ס"א) שאם הקדים השוכר וישלם, אף אם יארע אונס כגון שנשרף הבית, זכה המשכיר במעות, לכן אין זה נחשב שכר שבת, שלא אסרו חכמים שכירות כלי בשבת אלא באופן שאם לא ישתמש השוכר בכלי לא יקבל המשכיר את השכר.

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ח הע' קלח) שאין להתיר מטעם זה, כיון שסוף סוף שילם עבור השבת בנפרד, ועדיין נחשב הדבר כשכר שבת. ומ"מ דעתו שמותר לעשות כן מטעם אחר, שכיון ששילם השוכר עבור החדר או עשה קנין אחר מערב שבת, זכה בשימוש החדר מבעוד יום, ונחשב הדבר כמכר ליום אחד, והרי הוא משתמש בשבת בשלו, אלא שהקשה על כך מדברי הרשב"א (שבת יט, א) שאיסור השכרת כלי לנכרי מערב שבת הוא משום שכר שבת, אף על פי שזכה הנכרי בשימוש הכלי מבעוד יום, ונשאר בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק ה]

כִּינּוּן דְּלֵא הָיוּ בְּנֵיךָ שְׁכִירוֹת מְקֻשׁ לִזְמַר: אֶתְּנֶן לָךְ כֶּף כְּדִי שְׁתִּשְׂאֵלֵנִי כְּלֵי שֶׁלֶךְ, שְׁרִי³.

3) ולהחליף תורנות של שבת תמורת תורנות של יום אחר, או תמורת תורנות של שבת אחרת, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ח הע' קכה) שאפשר שאין זוה משום שכר שבת, משום שאין השכר אלא בזה שפטור מלעבד ביום אחר.

ולענין קבלת שכר שבת באופן של אמירת 'שמור לי ואשמור לך', כתב הגרש"ז אויערבך (שם הע' קכא) שאין זוה משום שכר שבת, כיון שנחשב הדבר כמניעת הפסד ולא כקבלת שכר. והוסיף (בח"ג שם), שדברים שרגילות לעשות בהטבה, כגון לומר 'השאינני ואשאיילך', אין בהם משום שכר שבת, אלא נחשב הדבר כאילו שניהם עושים בחינם.

[משנ"ב ס"ק ו]

צָנְהוּ לְהוֹצִיא⁴ וכו', וְאֶפְלוּ לְדִידָן דְּלִית לָן לְשׁוֹת-הַרְבֵּים גְּמוּהָ, אֶסוֹר⁵ וכו', וְלִמְכּוֹר לוֹ וְלִהְשִׁירוֹ אֶסוֹר אֶף כִּנְהָ, שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׁכָר וְהִשְׁפִּירוֹ לוֹ בְּשַׁבְתָּה⁶.

4) אמנם, בחפץ שאינו של הישראל, כגון תבואה שמביאים הנכרים לישראל בשבת, כתב הרמ"א לקמן (סי' שו סכ"ב) שיש המתירים לתת להם את המפתח להכניס את התבואה לביתו של

הלכות שבת סימן רמו

ט באר הגולה

ג שם בחסות
הקרא"ש ותרנ"ה
ד ימ"ג וסמ"ק וספר
התורה והמצוות
המנוני פקדו ו בשם
התוספות ה שם
ו שבת י"ח ודברי
עקיבא אלבא דבית
הלל ז קמ"ג
התורה ח טור
ושם

להשפיר לאינו יהודי בערב שבת; וביום החמישי מתר להשפיר לו, ובלבד שלא יטל שכר שבת אלא
(א) בהבלעה, כגון שישפיר לו לחדש או לשבוע. (ד) ולהשאל לו מתר אפלו בערב שבת: הגה (ו) וכן
עקר פסקא האחרונה. *מתר להשאל לו בערב שבת (טור וסמ"ק וסמ"ק ותוספות פ"ק דשבת) אף על גב שמתנה שהאינו יהודי
יחזר וישאל לו, (ה) *ולא אמרינן בכהאי גוונא דהני פשכירות (הגהות מיימון פ"ו): ב האסור להשאל (ו) שום כלי
לאינו יהודי בשבת, (ז) ואפלו בערב שבת אם הוא סמוך לחשכה, כל שאין שהות להוציא מפתח ביתו
של המשאל (ח) קדם חשכה, ומפני שהרואה סבור שישאל (ט) צנחו (צ) להוציא: ג (י) *האסור
להשפיר או להשאל *בהמתו לאינו יהודי (יא) כדי שיעשה בה (ג) מלאכה בשבת, שאדם מצוה (יב) על
*שביית בהמתו: הגה אכל יכול להשפיר או להשאל ולהתנות שיתחייב לו קדם השבת, אכל לא מהני אם מתנה

באר היטב

(ג) מלאכה בשבת. דנה אסור מדאורזתא, דקיי"ל דשכירות לא קניא. ודוקא
 מלאכה, אכל לרכב האי"ל על בהמת ישראל אכל להשפיר, דמי נושא את עצמו,
 כמ"ש סי' שה סעיף כב, ע"ש. ואם הישאל שכר מאי בהמה, מצוה על

באר הגולה

רק עובר על שבות דשבות (חידושי רע"א): * וכן עקר וכו'. ועין בדרכי
 משה ששעמו, דסמ"ג וסמ"ק וספר התורה ותוספות ועוד כמה ראשונים
 סבירא להו דהתקנתא דלא ישפיר פלוג בערב שבת אהיא ככלי עלמא, וזהו
 שכתב בסבא אחרונה, ודעה לומר, שלא פסקא ראשונה דחיי לגמרי
 התקנתא; ואף הדידהו אסור בערב שבת אפלו בכלים שאין עושין בהן
 מלאכה, לענין זה תפס להקל פשיטת רבנו יונה, משום שכן הוא גם דעת
 רש"י ונשור, ובהדושי הנ"ל כ"א כתב שהו הוא שיטה המתורה. והנה בדפוסיים
 ראשונים היה מצוין אחר תבת פסקא אחרונה: תוספות וסמ"ק וסמ"ק וספר
 התורה, ותמהו על זה אזה מאחרונים, והדין יחא בפשיטות, ובדפוסיים
 שלנו שבשו הדבר לאמר, שהענין זה לא אחר כך, ובאמת אין נזכר גם כ"ל דין
 הגהות מיימון: * ומתר להשאל לו בערב שבת. עין במגן אברהם דאפלו
 פלים שעושין בהם מלאכה. ועין בחדושי רבי עקיבא איגר, דכלים שאין
 עושין בהם מלאכה, אפלו בשבת מתר להשאל לו באופן זה, דלא מקרי שכר
 שבת. ופשוט דמירי בעיר הספקת חומה ודולקסן: * ולא אמרינן וכו'. עין
 במשנה ברורה כמה שכתבנו בשם הפתי יוסף. ונראה דלפי טעם זה, אפלו אם
 מתנה שהאינו יהודי ישאל לו על יום אחד יותר, מתר, דלפי שבת, והעמיקו
 האלהי רבה פרי מגדים. ומכל מקום לדין יש לענו, דהנה ראייתו באליה רבה
 שהביא בשם מ"ט, שהשיג על מה שכתב בבית יוסף השעם כיון דלא הרי
 בדרך שכירות ממש לומר אמן לך וכו', ובהגהות מיימון שממנו מקור הדין
 זה מוכח דאפלו בדרך שכירות באופן זה גס"פ שרי, עד כאן דבריו. והנה על
 פרטת מרחיני אנו לומר דשעם התמר הוא כמו שכתב הנ"ל באבאור, וכאן
 לא שך השעם שכתב הרא"ש באסור שכירות לאינו יהודי משום דיש לך
 לישראל (וכמו שהעמיקי במשנה ברורה סעיף קטן א, עין שם), ולפי זה
 במקנה שיתן לו האינו יהודי אתר כף בשביל זה את פלוי על יום אחד יותר
 הרי יש לו לך על דבריו, וצריך עיון: * אסור להשפיר. אם מר בהמתו
 לאינו יהודי וקצב לו דמים, ומסרו לו בהמה לנסות אם ימצא בה מום
 ליתקן לו ואם רוצה בה בחיוב קמחו, על זמן שלא גלה הלוקם דעתו ואם
 חפץ בה, הרי בתוקף הלוקם וז"ל בה משום שביית בהמתו (חידושי רע"א
 בשם הר"ן פ"ק דע"ג). ועין בספר תוספות ירושלים שהקשה על זה
 מירושלמי מפרש: * בהמתו לאינו יהודי. הינו בהמה גסה, אכל בהמה דקה
 שאינו מצוי לעשות בה מלאכה לא חושבין לזה, וכן איתא ברמב"ם סנהדרין.
 ודע עוד, שלא תזכר ברמב"ם לחלק בהמה גסה גופא בין טוס לשאר בהמות,
 כמו שהוכיח לענין מכירת בהמה גסה דבסוס מתר, והשעם, דמי הוא רק גזרה
 מפני חשש שמא יבוא לשאלה ושכירות ונסיגו, ולכן בסוס דסתמא עומד
 לרכיבה, שאין בה משום שביית בהמתו לרכ הפוסקים דחי נושא את עצמו,
 לא גזרו רבנן על המכירה, וכדאיתא בגמרא: מה שאין פן בשאלה ושכירות

(א) בהבלעה. אכל לטל שכר שבת לחוד, אפלו בכלי שאין עושין בו מלאכה,
 אפלו מתוך לדור בו, אסור, כמ"ש סי' שו ס"ד, מ"א: (ב) להוציא. ואם
 העיר מקפת חומה דמתר לטלטל בכלה, יש להקל בעת הצורך, עמ"א וט"ו:

משנה ברורה

לעשות בה מלאכה, דמתר להשפיר לו אפלו בערב שבת:
(א) בהבלעה. אכל (ד) לטל שכר שבת לחוד אפלו בכלי שאין
עושין בו מלאכה, או שמשפיר לו חדר לדור בו, אסור לכלי עלמא,
וכמו שיתבאר לקמן בסימן שו סעיף ד: (ד) ולהשאל לו וכו'. דכינו
שאין רוח לישאל במלאכת האינו יהודי, לא יאמר שלוחו
הוא לזה, ועל כן מתר להשאל לו אפלו ליום השבת לחוד, אפלו
פלים שיעשה האינו יהודי מלאכה בהן: (ה) ולא אמרינן וכו'. הינו,
שאף על פי שאינו משאלו חנם כי אם בשכר שישאלנו
אחר כך, מכל מקום כיון דלא הרי בדרך שכירות ממש לומר: אמן
לך כף כדי שישאלנו כלי שלך, שרי"ט (כ"א). ועין באור הלכה:
ב (ו) שום כלי. הינו אפלו פלים שאין עושין בהן מלאכה,
(ז) ואסור אפלו לרעה ראשונה: (י) ואפלו בערב שבת אם הוא
וכו'. ואסור אז אפלו למכר לו או לתן לו במתנה, וכמו שכתב
לקמן בסימן רב סעיף א, ועין שם במשנה ברורה מה שכתבנו
בזה: (ח) קדם חשכה. הינו קדם שתשקע החמה (מגיד משנה):
(ט) צנחו להוציא. לחוץ לרשות הרבים. (ו) ואפלו לדין דלית
לך רשות הרבים גמורה, אסור,
אפלו במלי דרבנן. (ו) ואם כן, אם העיר מקפת חומה דמתר
ללטל בכלה, והאינו יהודי גס"פ דר שם, שרי להשאלו פלים
שאין עושין מלאכה בהן, (ז) ולמכר לו (ט) ולהשפיר אסור אף
בה, שלא יאמר שמכר והשפיר לו בשבת; (י) ואם הוא פלים
שעושין בהן מלאכה, אפלו להשאלו אסור, אלא אם כן יצאם
מפתח ביתו קדם השבת, שלא יאמר בשליחותו של ישראל עושה
מלאכה בשבת: ג (י) אסור להשפיר וכו'. אפלו (יא) ביום
ראשון, ואפלו בהבלעה: (יא) כדי שיעשה וכו'. צריך לומר:
שמא יעשה בה (הג"ר), וכן מוכח מהש"ת ערוך גופא: (יב) על
שביית בהמתו. דכתיב "למען ינוח שורך ודמך וגו'". ואף על
גב דהשפיר בהמה לאינו יהודי? הא קמא לך דשכירות לא קניא,
והנה לה בהמתו של ישראל ומצוה על שבייתו. (יג) ויש אומרים
דלחמרא אמרינן דשכירות קניא, ועל כן אם ישאל שכר בהמה
מאינו יהודי, מצוה על שבייתו, (יג) וכן הדין ביון דהוא

גופא דהוא נוגע לאסור דאורזתא, בנדאי יש לחש שמא באיתו משא או
 במקומו שנתמור מחד הוא למשא אפלו טוס, וכן לרכיבה בנדאי פשוט אפלו טוס,
 ומה שהביא הבאר היטב דלרכב האינו יהודי על בהמת ישראל אין להקפיד וכו', אין הפתח
 גס"פ דלכך מתר להשפיר טוס, רק שפיר בענין האמור בסימן שה סעיף כב, עין שם. ועין פרי מגדים,
 שבת והאליה רבה בשם הרמב"ם, ע"ש, והש"ו הקל בה פשיטות. ומאליה רבה משמע דסבירא לה גס"ו, ע"ש: (ח) מגן אברהם בסימן רב, והעמיקו
 הפרי מגדים בענינו: (ט) פרי מגדים בסימן זה: (י) פרי מגדים בסימן רב: (יא) הסקמת הפוסקים: (יב) מגן אברהם בשם הגהות אשרי: (יג) ואף דלא כדאיהו

שער הצינור

(ד) מגן אברהם ושי"א: (ה) דכן איתא גם ברמב"ם, והובא בבית יוסף: (ו) מגן אברהם וט"ו: (ז) מגן אברהם פתח דיש להקל בזה רק
 לעת הצורך, משום דחשש גם לטעם הרמב"ם, ע"ש, והש"ו הקל בה פשיטות. ומאליה רבה משמע דסבירא לה גס"ו, ע"ש: (ח) מגן אברהם בסימן רב, והעמיקו
 הפרי מגדים בענינו: (ט) פרי מגדים בסימן זה: (י) פרי מגדים בסימן רב: (יא) הסקמת הפוסקים: (יב) מגן אברהם בשם הגהות אשרי: (יג) ואף דלא כדאיהו